

(Нови Репортер, Бањалука, 25.8.2010.)

Још није био сасвим ни истекао рок за извршење пресуде Европског суда за људска права у Стразбуру којом је наложено властима Федерације БиХ да официриу бивше ЈНА Бранимиру Ђокићу исплате 65.000 евра надокнаде за отети стан који је имао пре рата у Сарајеву, а премијер ФБиХ Мустафа Мујезиновић је поручио да нема намеру да изврши ову пресуду, а ни да врати све остале тзв. војне станове отете на тлу ФБиХ на почетку последњег рата. Ипак, још увек се не зна колико је тачно таквих станова: бројке које се у јавности износе крећу се од неколико стотина до више хиљада. Нит која повезује готово све те случајеве јесте да су ови станови били откупљени уочи рата, а да су њихови власници били Срби који нису желели да се боре на страни Армије РБиХ.

Како је и колико отето “непријатељских” станова?

Да је то био кључни разлог тадашњим властима у Сарајеву да себи узму туђе станове, сада је, практично, само потврдио премијер Мујезиновић. „Не пада ми на памет да узимамо од оних који су бранили БиХ и дајемо онима који су је нападали. То нам не пада на памет”, дословце је изговорио Мујезиновић, претходно се правдајући да би испуњавање пресуде Суда у Стразбуру у случају Ђокић “довело до колапса ФБиХ”. Наиме, према Мујезиновићевој рачуници у ФБиХ има око 20.000 станова који су припадали Србима који су, по његовој логици “нападали БиХ”, а њихово враћање би коштало власти ФБиХ више од стотину милиона КМ. Но, чак ни у РС и у Србији нико не помиње број станова којим барата Мујезиновић, али је, с друге стране, тачно да ће ФБиХ на основу случаја Ђокић, бити задужена за више од сто милиона КМ – а можда и много више – за накнаде власницима отетих станова. Елем, када би заиста било 20.000 таквих случајева, ФБиХ би била дужна, према рачуници у случају Ђокић, преко милијарду КМ! Зато је Мујезиновићева рачуница “помало” накарадна, а он, заправо, поручује да нема намеру да врати ни много мање од наводних 20.000 станова.

Члан Комисије за избеглице и расељена лица БиХ Драго Ковач истиче да су нетачне и неутемељене Мујезиновићеве тврдње да “БиХ Србији треба да врати 20.000 станова”. “Реч је о људима који су живели у тим становима и за њих имају валидну документацију о откупу и само зато што је реч о српском становништву проглашени су за становнике Србије. Према подацима Комисије за имовинске захтеве расељених лица, која не ради

Пише: Слободан Дурмановић
среда, 01 септембар 2010 08:06

од јула прошле године, постоји 700 војних станова који нису враћени иако су откупљени”, каже Ковач за *Нови Репортер*.

Док чекају на правоснажну пресуду Суда у Стразбуру, бивши припадници Војске РС у пресуди виде шансу да ће и њихови захтеви за поврат станова бити одобрени. “Има негде од 250 до 300 тих станова. Немамо тачну евиденцију, јер након укидања ВРС и министарства одбране тачне евиденције нема, односно нема ко да води ту евиденцију. Из РС је до сада Суду у Стразбуру достављено четири-пет тужби, зато што док се не прође процедура до Уставног суда БиХ, не можете до Стразбура”, објашњава за НР Јован Вукобрат, председник стамбене комисије Удружења војних пензионера РС.

Но, изгледа да оно што највише смета премијеру ФБиХ Мустафи Мујезиновићу јесте бојазан да је тек почело да се одмотава клупко са становима који се не враћају Србима у ФБиХ. “Власти ФБиХ успеле су да ‘легализују’ отимачину више од 5 000 станова у Сарајеву које Срби потражују. Под изговором да на време није поднесен захтев за враћање имовине, они оспоравају Србима право на ту имовину. Када су отимали те станове, морали су размишљати о томе да ће се наћи пред банкротством јер је апсурдно да се временски ограничава нечије право на имовину. Нико у БиХ не може да оспорава право на војне станове, који су давно откупљени и отплаћени. То је основно демократско право у свим демократским земљама, а на’случају Ђокић’ ФБиХ је доказала да се одавно поздравила са демократијом и правом”, каже за НР Јово Јањић, председник Демократске иницијативе сарајевских Срба.

ОХР-ова прећутна сагласност за легализацију отимана

Али нису се власти ФБиХ поздравили са демократијом и правом само на своју руку, већ су у томе имали и конкретну подршку ОХР-а. Наиме, док су високи представници у БиХ строго пазили да свима у БиХ буде враћена имовина узурпирана током рата, кажњавајући свакога ко се оглуши о законе о повратку имовине донесене у ентитетским парламентима – мало ко се сетио и усудио да помене да се о принцип неповредивости имовинских права међу првима тешко огрешио високи представник Карлос Вестендорп. Шпанског дипломату, наравно, нико из Брисела и Вашингтона никада није ни опоменуо што је својом одлуком из 1999. године, практично, отворио врата ‘легализацији’ отимачине војних станова у ФБиХ. Наиме, Вестендорп је тада наметнуо спорни члан 3а Закона о изменама и допунама Закона о престанку примене Закона о напуштеним становима, иако су из РС упозоравали да је тај члан дискриминаторски, јер је представљао основ да се војним лицима одузме право на дом и директно је кршио члан 8

Конвенције о праву на дом. Спорни члан закона био је и пред Уставним судом БиХ, који је, затим, оценио да није противустанован. Након тога, за највише судско тело у БиХ била је, изгледа, само ствар безобзирне рутине да одбије апелације и Бранимира Ђукића и осталих бивших официра ЈНА да им се врате откупљени станови, а, како ствари стоје у том суду, биће одбијене и апелације осталих који су доживели да им се жале на дискриминаторске одлуке судова у ФБиХ. Наравно, Уставни суд БиХ не одбацује жалбе зато што су апеланти “нападали БиХ”, већ зато што тај суд ама баш никада није довео у питање ниједну од недемократских и правно неутемељених одлука високих представника, под образложењем да се одлуке високих представника не могу доводити у питање. Али, то је, заправо, један од најснажнијих доказа да БиХ није суверена земља, већ најобичнија колонијална управа у којој прву и последњу реч има некрунисани цар који седи у фотељи високог представника у БиХ.

Зато сада звучи лицемерно апел који је актуелни високи представник Валентин Инцко упутио властима ФБиХ да треба да испоштују одлуку Суда у Стразбуру у случају Ђокић. ”У средњорочном периоду, имплементација одлуке захтева да органи БиХ Ђокићу исплате одштету и друге трошкове. Осим тога, пуне финансијске импликације ове одлуке не могу се утврдити док органи власти не обаве анализу захтева за повраћај војних станова, који спадају под пресуду из Стразбура. Док се не обави таква анализа, нема начина да се дође до броја предмета на које се односи ова одлука, нити колико ће то с временом коштати”, саопштио је Инцко.

Но, власти ФБиХ не само да не показују ни најмање воље да “обаве анализу захтева за повраћај војних станова”, већ се владајућа СДА, штавише, позива на праксу судова у Хрватској, иако је добро познато да и ОЕБС већ годинама упозорава власти у Загребу да треба да реше проблем отетих станарских права Србима прогнаним из Хрватске. Тим пре што је, судећи према последњим вестима из Загреба, могуће да ће доћи до неког помака у правцу исправљања неправди према Србима с подручја Хрватске којима су станарска права узурпирана. А добро је познато и то да су власти РС после рата биле принуђене да врате све “напуштене” станове, што значи и оним бошњачким официрима који су прешли из ЈНА у редове АРБиХ. Да им је којим случајем пало на памет да то не учине, представници РС били би редом смењивани, док су, с друге стране, представници ФБиХ, практично, награђени отетим становима бивших припадника ЈНА, само зато што су се ови борили у Војсци РС или, пак, прешли у Војску Југославије.

Одговори Владе ФБиХ: лажима до истине!?

Власти ФБиХ сада тврде, протурајући разноврзне “документе” у сарајевске медије, да су

интерним споразумима између ВРС и ВЈ сви бивши официри ЈНА у њиховим редовима стамбено збринути, али да та врста интерпретације споразума представља слабу аргументацију за Суд у Стразбуру јасно је, изгледа, и представници Савета министара БиХ пред тим судом Моники Мијић. Влада ФБиХ задужила је Мијићеву да упути захтев за преиспитивање судске одлуке, али она истиче да је 'случај Ђокић' правно завршен. "Реакција Владе ФБиХ долази са закашњењем, с обзиром на то да јој је пресуда достављена пре скоро три месеца. Минималне су шансе да пресуда у Стразбуру буде оборена, јер је она донесена једногласно", каже за НР Мијићева. Она подсећа и на чињеницу – коју је касније "вешто" заобишао чак и Уставни суд БиХ – да је у 'случају Ђокић' већ постојала пресуда Дома за људска права у БиХ из 2001. године у којој је назначено да „није оправдано лишити особу имовине само на основу чињенице да је остала да служи у оружаним снагама стране земље". Такође, подсећа Мијићева, и у пресуди Европског суда у Стразбуру у случају Бранимира Ђокића стоји да "нема индикација да је апликант суделовао у војним операцијама, а камоли ратним злочинима", те да је "дискриминисан само због тога што је био припадник ЈНА".

Упркос свему томе, министар за борачка питања ФБиХ Захид Црнкић уверава своје "поданике" да ће судска одлука у случају Ђокић пасти, тобоже жалећи што се „на овај начин узнемиравају шехидске породице и инвалиди и сви људи који су у тим становима". Многи од отетих станова официра ЈНА о којима Црнкић говори налазе се, пак, у најелитнијим деловима Сарајева, при чему федерални министар прећуткује да ти станови нису додељивани искључиво породицама погинулих бораца АРБиХ и инвалидима, нити социјално угроженим, већ првенствено високопозиционираним политичарима у ФБиХ и неким „заслужним" припадницима АРБиХ. Позивајући се на пресуду у случају Ђокић, то донекле потврђује и Моника Мијић. "Суд у Стразбуру констатовао је да су станови некадашњих официра ЈНА у ФБиХ додељивани високим функционерима који имају већ решено стамбено питање", каже Мијићева, напомињући да је ту чињеницу потврдио и ОЕБС. Јован Вукобрат такође тврди да у отетим становима, углавном трособним и четворособним, данас „живе високи функционери у ФБиХ којима је допуштено да те станове приватизују".

Напокон, да ФБиХ није доставила доказ за своје тврдње да су отети војни станови наводно додељивани социјалним случајевима говори и податак из последње Информације достављене Савету министара БиХ. "Доставили су податак о тек 50 додељених станова, што није био довољан доказ", констатује се у поменутој Информацији. Ту се још наводи и да је Моника Мијић била изложена притисцима из ФБиХ и опструкцијама, јер власти ФБиХ нису хтеле да сарађују, а оставили су јој свега шест дана да састави захтев за преиспитивање одлуке Суда у Стразбуру у случају Ђокић.

Пише: Слободан Дурмановић
среда, 01 септембар 2010 08:06

Све у свему, рок је истекао 20. августа, а Мијићева је саопштила да “нема противдоказа којима ће бити доказано да војни станови нису били додељивани високопозиционираним функционерима који имају стамбено решење, већ да су додељивани ратним војним инвалидима, социјално угроженим категоријама”. “Такође сам тражила да ми Влада ФБиХ достави податак о тачном броју случајева који су идентични случају Ђокић и образложење о евентуално негативним последицама, финансијским, социјалним и другима које би могле задесити ФБиХ ако ова пресуда остане на снази. Такве податке ја до дан-данас нисам добила”, изјавила је Мијићева који дан пред истек рока за подношење захтева за преиспитивање пресуде Суда у Стразбуру.

Да је Влада ФБиХ имала шта да понуди као аргументе против оштећеног Бранимира Ђокића, учинила би то још пре неколико година, али то се није догодило. Уместо тога, Влада ФБиХ и бошњачка удружења ратних ветерана у јавности се и даље служе лажима, тврдећи да је Ђокић фалсификовао документа, иако “доказе” за такве “тврдње” нису никада предочили чак ни судовима у Сарајеву. “Влада ФБиХ је још 2006. године имала прилику да покрене судски поступак за доказивање да уговор о купопродаји стана Бранимира Ђокића наводно није правно ваљан, али Влада ФБиХ никада није покренула такав поступак”, закључује Мијићева.

Напокон или пре свега, да је Влада ФБиХ доставила комплетну документацију коју је тражила Мијићева, у њој би се морала наћи и бројна имена бошњачких политичара, контроверзних бизнисмена и бројних „златних љиљана“ којима је, за учешће у „одбрани од српске агресије“, још на почетку рата обећан ратни плен у виду имовине отете од Срба који су, под разним уценама и претњама, били принуђени да напусте своје станове и куће или су просто истерани из својих домова, а многи су и убијени или отерани у полуприватне логоре или у званичне затворе под исконструисаним оптужбама за „сарадњу са агресором“.

Но, сада је стигло време за какво-такво исправљање неправде учињене према тим људима. Влада ФБиХ сада се лицемерно брани да ће то коштати све грађане ФБиХ, упадљиво прећуткујући да су се поменути „ратним пленом“ окористили многи којима су српске куће и станови постале тек део поратног богатства. Али, сада је дошло време да се саопшти ко се све у тој новоствореној класи – пред, рецимо, Ејупа Ганића – шо „само“ скупио на несрећи Срба који нису желели да служе у АРБиХ, што себи обезбедио почетни капитал за безочно богаћење на рачун и српских „издајника“ и „босанских патриота“.